

Islamic divorces in Europe : bridging the gap between European and Islamic legal orders

Citation for published version (APA):

Kruiniger, P. (2014). *Islamic divorces in Europe : bridging the gap between European and Islamic legal orders*. [Doctoral Thesis, Maastricht University]. Boom Juridisch. <https://doi.org/10.26481/dis.20141217pk>

Document status and date:

Published: 01/01/2014

DOI:

[10.26481/dis.20141217pk](https://doi.org/10.26481/dis.20141217pk)

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

SAMENVATTING: ISLAMITISCHE ECHTSCHIEDINGEN IN EUROPA

Het overbruggen van de kloof tussen Europese en Islamitische rechtsordes

In dit rechtsvergelijkende onderzoek staat de erkenning in Europa van echtscheidingen uit 'islamitische' landen centraal. In de rechtspraktijk en uit de rechtspraak van Europese landen blijkt dat de erkenning van dergelijke echtscheidingen vaak problematisch is. De volgende twee problemen blijken zich met name voor te doen: (1) veelal ten gevolge van te weinig kennis van het specifieke 'islamitische' echtscheidingsrecht, en met name van het eigen-aardige rechtskarakter van de op verstoting gebaseerde echtscheidingsvormen wordt soms ten onrechte een 'islamitische' echtscheiding niet erkend of wel erkend of onder te strenge voorwaarden erkend binnen Europa; (2) het bestaan van een grote verscheidenheid aan erkenningsbeleid in Europa; dit kan resulteren in verschillende uitkomsten en dientengevolge de continuïteit van iemands personele staat beïnvloeden. Het doel van dit onderzoek is daarom te beantwoorden: (1) hoe Europese autoriteiten met de verschillende vormen van 'Islamitische' echtscheidingen kunnen en moeten omgaan; en (2) welke juridische oplossingen daarbij behulpzaam kunnen zijn.

Wanneer iemand gescheiden is in het ene land, wordt die persoon niet automatisch als gescheiden beschouwd in een ander land. De echtscheiding moet eerst erkend worden. Er wordt echter vanuit gegaan dat met name de echtscheidingsvormen die op een verstoting gebaseerd zijn, fundamentele rechten van vrouwen schenden, zoals het recht op gelijke toegang tot de echtscheiding en procedurele rechten. Om die reden worden dergelijke echtscheidingen vaak niet erkend. Maar niet-erkenning van een echtscheiding leidt tot een hinkende rechtsverhouding: een situatie waarin iemand als gescheiden wordt beschouwd in het ene land, maar als (nog) getrouwd in het andere land, met ernstige gevolgen zoals het niet opnieuw kunnen trouwen of een dubbele echtscheidingsprocedure moeten instellen, en geen aanspraak kunnen maken op bepaalde sociale voorzieningen of een verblijfsvergunning. Deze situatie schendt weer het recht op familieleven, en tast de rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en de gerechtvaardigde verwachting van partijen over continuïteit van hun burgerlijke staat, aan.

Het eerste deel van het onderzoek laat zien dat bijvoorbeeld de Marokkaanse verstoting niet hetzelfde is als een Egyptische of Iraanse of Pakistaanse verstoting. Dit deel toont aan dat een op verstoting gebaseerde echtscheiding niet altijd als onverenigbaar met bovengenoemde fundamentele rechten in Europese landen beschouwd hoeft te worden. Het 'Islamitisch' rechtsstelsel moet dan wel iedere echtgenoot de mogelijkheid geven om een

echtscheiding te verkrijgen waarbij de procedurele (en materiele) rechten van de andere echtgenoot, met name de vrouw, beschermd worden, bijvoorbeeld door tussenkomst van een rechter.

In het tweede deel van het onderzoek worden het erkenningsbeleid van Engeland, Frankrijk en Nederland onderzocht. Het toont ernstige problemen aan: onvoldoende kennis van het Marokkaanse, Egyptische etcetera echtscheidingsrecht; verschillende ambtenaren die ieder voor zich de erkenning van een en dezelfde op verstoting gebaseerde echtscheiding moet beoordelen met als mogelijk gevolg een verschillend oordeel; de keuze voor een bepaald beleid; een politiek gebruik van het (internationaal privaatrecht) en erkenningsbeleid dat verschilt tussen Europese landen.

Deel drie van het onderzoek toont aan dat dat laatste, de diversiteit in erkenningsbeleid binnen Europa, kan leiden tot hinder van het recht op vrij verkeer van personen. Het laatste kan weer resulteren in een hinkende rechtsverhouding, wanneer een persoon van het ene Europese land naar het andere verhuist en de landen de echtscheiding van die persoon verschillend beoordelen. In dit deel worden vervolgens diverse juridische oplossingen voor de genoemde problemen besproken. De belangrijkste zijn achtereenvolgens: 1. de 'Beginselen van Europees familierecht betreffende de erkenning van 'islamitische' echtscheidingen'; 2. een Europese verordening die de wederzijdse erkenning van besluiten van een Europees land over de erkenning van 'islamitische' echtscheidingen regelt (de meest doeltreffende en op dit moment meest haalbare oplossing); 3. een verdrag tussen de Europese en 'islamitische' landen over de erkenning van elkaars echtscheidingen; en 4. een Europese verordening over de erkenning van 'islamitische' echtscheidingen. Al deze oplossingen kunnen hinkende rechtsverhoudingen en andere financiële, juridische en sociale problemen rond de erkenning van op verstoting gebaseerde echtscheidingen voorkomen. Deze oplossingen zorgen tevens voor rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en voorspelbaarheid, doen recht aan de gerechtvaardigde verwachtingen van de betrokkenen bij zo'n echtscheiding, en bevorderen vrij verkeer van ingezetenen binnen Europa.